

ROLA OSOBNOSTI SAMKA DUDÍKA V MORAVSKOM HUDOBNO M FOLKLORIZME

ALŽBETA LUKÁČOVÁ

Ústav hudobnej vedy Slovenskej akadémie vied, Bratislava

ABSTRACT: The admiration and respect for Samko Dudík is in a sense greater in Moravia than in Slovakia. This first violinist from Myjava influenced the Czecho-Slovak culture during the first half of the 20th century and played an important role in the Moravian music folklorism. Footprints of Dudík's band have been found until now.

KEY WORDS: First violinist, music bands, traditional folk music, folklorism, cymbalo music, legend creation, Moravian-Slovak border

Na Morave sa obdiv k Samkovi Dudíkovi traduje v mnohých ohľadoch intenzívnejšie ako na Slovensku. Tento jav je nezvyčajný i preto, že nie je úplne samozrejmé, aby sa pečať pôsobenia jednej osobnosti ľudovej hudobnej kultúry (v tomto prípade ani nie z prostredia Moravy) vryla do povedomia ľudí natoľko, že sa k jej odkazu hlásia generácie nielen muzikantov aj niekoľko desaťročí po jej smrti. Navyiac, pozitívne prijímanie a často i legendarizovanie myjavského primáša Samka Dudíka (1880–1967) na Morave je fenoménom širokých vrstiev obyvateľstva, čo sa o jeho rodnom Slovensku rozhodne nedá povedať. Dudík počas viac, ako 50 rokov svojho hudobného pôsobenia v domácom prostredí, na Morave i v Čechách ovplyvňoval hudobný vkus, domáci repertoár, vplýval na zloženie ansámblových zoskupení a priamo ovplyvnil aj dianie v hudobnom folklorizme. Je pritom pozoruhodné, že Dudíkov vplyv je markantne pozorovateľný vo viacerých úrovniach tradičného folklóru i folklorizmu predovšetkým v prostredí Moravy a obzvlášť Slovácka.

Kultúrny kontakt Samka Dudíka s Moravou

Intenzívne kultúrne kontakty medzi obyvateľmi myjavského regiónu a blízkymi prihraničnými oblasťami Moravy (predovšetkým s Hornáckom) boli intenzívne už v období Rakúsko-Uhorska. Myjavskí muzikanti v tomto prostredí často hrávali: prítomnosť najstaršej známej tohto mestečka – kapely Jožka Baláža-Višňovského¹ – za hranicami Uhorska je viackrát zdokumentovaná. O tom, že Balážova kapela bola na Morave považovaná za dobrú, svedčí aj fejetón *Hudba pravdy* Leoša Janáčka z roku 1893 (JANÁČEK 2009, 83–86). Skladateľ sa v ňom pochvalne vyjadruje o kapele, ktorú nazýva „Myjavskí“. Tých videl účinkovať vo Veľkej nad Veličkou, pričom je nepochybné, že išlo práve o kapelu Jozefa Baláža. To, že Samko Dudík začal na Morave hrať s Balážom a zakrátko aj so svojou kapelou bolo prirodzené, nehovoriac už o tom, že toto prostredie predstavoval nový muzikantský „rajón“ a možnosť privyrobiť si. Navyiac, Dudík sa počas svojho života viackrát vyjadril v tom zmysle, že tu bol so svojou kapelou veľmi populárny, verejnosťou prijímaný lepšie ako na Slovensku a že sa sem rád vracal.

Na Moravu chodil Dudík hrať už v období formovania jeho kapely, pred dlhodobým pražským pobytom (1932–1944). Nadobudol tu celoživotné profesionálne putá a priateľstvá, o ktorých svedčí úryvok z listu Vlastimila Kopuleťého Dudíkovej dcére, Viere Smrekovej